

06.30α Η τέταρτη σταυροφορία και η άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Φράγκους

Ποια ήταν η κατάσταση στην Ιερουσαλήμ μετά τους Άραβες ;

Ενώ οι **Φατιμίδες Άραβες** ήταν ανεκτικοί στους Χριστιανούς που επισκέπτονταν τα Ιεροσόλυμα, όταν κατέλαβαν την πόλη οι **Σελτζούκοι Τούρκοι** (1076) η κατάσταση άλλαξε. Οι Χριστιανοί πλέον συλλαμβάνονταν, ληστεύονταν και βασανίζονταν. Ο **Αλέξιος Α΄ Κομνηνός**, επειδή δεν μπορούσε να αντιμετωπίσει μόνος το πρόβλημα και παρ' ότι υπήρχε το **σχίσμα μεταξύ των εκκλησιών** (1054), ζήτησε τη βοήθεια του Πάπα **Ουρβανού Β΄**.

Ο **Πάπας** δέχτηκε την πρόταση, επειδή έτσι **θα μπορούσε να παρεμβαίνει στις υποθέσεις της Ανατολικής Εκκλησίας**. Ζήτησε λοιπόν από τους ηγεμόνες της Ευρώπης να βοηθήσουν τους Βυζαντινούς για την απελευθέρωση των Αγίων Τόπων.

Η τέταρτη σταυροφορία (1202 - 1204)

Οι δυτικοί ηγεμόνες αντί να βοηθήσουν τους Βυζαντινούς θέλησαν να καταλάβουν για τον εαυτό τους τους Αγίους Τόπους. Για τον σκοπό αυτό οργάνωσαν τέσσερις εκστρατείες που ονομάστηκαν **σταυροφορίες**, επειδή οι στρατιώτες τους είχαν ραμμένο στο στήθος έναν κόκκινο σταυρό.

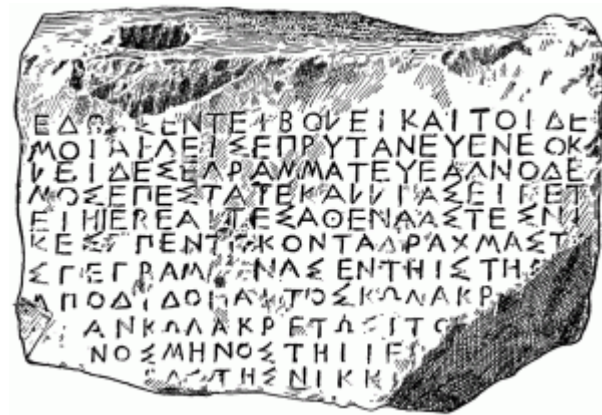
Για την τέταρτη σταυροφορία οι σταυροφόροι συγκεντρώθηκαν στη **Βενετία**. Από εκεί τα βενετσιάνικα πλοία θα τους μετέφεραν στην Αίγυπτο. Σε αντάλλαγμα οι Βενετοί θα έπαιρναν τα μισά από τα εδάφη και τα λάφυρα που θα κέρδιζαν οι σταυροφόροι. Τότε εμφανίστηκε στους Βενετούς ο εκθρονισμένος αυτοκράτορας του Βυζαντίου **Αλέξιος Άγγελος** και ζήτησε τη βοήθειά τους για να ξαναπάρει τον θρόνο, τάζοντάς τους πολλά χρήματα και δώρα. Οι Βενετοί δέχτηκαν την πρότασή του και ο ναύαρχός τους, αντί να κατευθυνθεί στην Αίγυπτο, οδήγησε τους σταυροφόρους στην Κωνσταντινούπολη, όπου ανακηρύχθηκε αυτοκράτορας ο Αλέξιος Δ΄ Άγγελος. Ο Αλέξιος όχι μόνο δεν μπόρεσε να συγκεντρώσει αυτά που υποσχέθηκε στους σταυροφόρους, έχασε τον θρόνο και τη ζωή του από τον Αλέξιο Ε΄ Μούρτζουφλο κι αυτό στάθηκε η αφορμή στους σταυροφόρους να επιτεθούν στην Πόλη.

Η άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Σταυροφόρους

Η απόρθητη ως τότε βασιλεύουσα έπεσε στα χέρια των σταυροφόρων στις **13 Απριλίου 1204**. Χάθηκαν πολλές ανθρώπινες ζωές. **Επί τρεις ημέρες οι κατακτητές λεηλατούσαν, κατέστρεφαν και έκαιγαν την ανυπεράσπιστη Πόλη**. Δε σεβάστηκαν ούτε τα ιερά μνημεία, ούτε τις εκκλησίες, ούτε τα μοναστήρια. Το πιο φρικτό

έγκλημά τους όμως ήταν **η λεηλασία και η απογύμνωση της Αγίας Σοφίας από τα ιερά της σκεύη.**

Ιστορικές Πηγές

Πηγή 1

Η Βασιλεύουσα

Ο Γάλλος ιστορικός Βιλεαρδουίνος, που ακολουθούσε τη Σταυροφορία γράφει: «Όταν αντικρίσαμε την Κωνσταντινούπολη, δεν μπορούσαμε να πιστέψουμε ότι υπάρχει άλλη τόσο πλούσια πόλη παρόμοια με αυτή. Τα ψηλά τείχη, οι πλούσιοι πύργοι, τα ανάκτορα και οι μεγάλες εκκλησίες, που ήταν τόσες πολλές ώστε κανείς δεν μπορεί να πιστέψει πως τις είδε όλες. Κανένας από μας δεν ήταν τόσο σκληρός, ώστε να μην αισθανθεί το δέρμα του να ανατριχιάζει. Γιατί ποτέ άλλος λαός, από την απαρχή του κόσμου, δεν ανέλαβε μια τόσο μεγάλη επιχείρηση όσο εκείνη της δικής μας επίθεσης».

Will Durant, *Παγκόσμια Ιστορία Πολιτισμού*

Πηγή 2

Θρήνος για τη χαμένη Πόλη

«Ω πόλη, βασίλισσα των πόλεων, ποιος είναι εκείνος που μας παίρνει από σένα, όπως τα παιδιά από την αγαπημένη τους μητέρα; Τι θα γίνουμε; Πού θα πάμε; Ποια παρηγοριά θα βρούμε, γυμνοί καθώς είμαστε, όπως ήρθαμε στον κόσμο, και άστεγοι σαν τα πουλιά;».

Νικήτας Χωνιάτης (βυζαντινός χρονογράφος)

Πηγή 3

Εκδικητής

«Την άπαρτη πόλη μας ξένου πόδι την πάτησε. Εννιακοσίων χρόνων ένδοξη ζωή έσβησε. Φράγκοι, Βενετσιάνοι και Γερμανοί χύνονται απάνω της αχόρταγα. Με το σταυρό συντρίβουν το σταυρό μας, με τη θρησκεία τους πελεκούν τη θρησκεία μας. Γαλέρες φεύγουν και γαλέρες έρχονται. Παίρνουν τα πλούτη μας, τη δόξα μας, τα ιερά μας. Αλλού τα πάνε στη Δύση, να ημερέψουν και κείνης τους λαούς, να δοξάσουν και κείνης τα χώματα. Η Βενετιά τα δέχεται περίχαρη, στολίζεται και καμαρώνει. Στήνει στις πλατείες της τ' άλογα τ' ανεμοπόδαρα, του ακράτητου λαού συμβολική παράσταση».³

Ανδρέας Καρκαβίτσας, *Λόγια της πλώρης (1899)*

Στήνει στις πλατείες της τ' άλογα τ' ανεμοπόδαρα : Μιλά για τα άλογα του Λυσίππου